

В.П. Симонова, вчитель світової літератури
Славутицької ЗОШ № 3 Київської області

Тема: Омар Хайям – видатний представник персько–таджицької літератури.

Мета: познайомити з особистістю поета мудреця, поглибити відомості з теорії літератури; удосконалювати вміння самостійної роботи з підручником, виразного читання поезій, зв'язного мовлення; розвивати логічне та образне мислення; виховувати інтерес до філософської лірики.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Обладнання: ТСО (проектор, ноутбук з колонками, проект, дошка, виставка книг, слайдові презентація). На дошці число, класна робота, тема, епіграф, на проекторній дошці портрет О. Хайяма.

Четыре строчки источают яд,
Когда живет в них злая эпиграмма,
Но раны сердца лечит Рубайят –
Четверостишья старого Хайяма.

С.Я. Маршак.

Хід уроку

1. Оргмомент (звучить музика – східні мотиви)
 - Доброго дня ! Сідайте будь – ласка!
 - 1 . – Починаємо нашу роботу з перевірки домашнього завдання.
 - Вдома потрібно було скласти гроно до слова « Гафіз».
 - Хто бажає...

Будь ласка, слухаємо Хаврусь Аню (вмикаю музику).

 - Молодець, творчо підійшла до роботи, ґрунтовно і правильно презентувала життя і творчість поета.
 - Дякую, сідай – 12 балів.
 - А ми продовжуємо вивчати літературу східних народів.
2. Тема нашого уроку... (діти записують число, тему)

- Сьогодні познайомимося з особистістю поета – мудреця; поглибимо відомості з теорії літератури; будемо вдосконалювати вміння самостійної роботи з підручником, виразного читання, зв'язного мовлення; розвивати логічне та образне мислення. В кінці уроку ви зрозумієте , в чому краса і цінність філософської лірики.

3. Робота з епіграфом.

- Епіграфом до уроку являються слова російського письменника С.Я. Маршака

..... (зачитують)

- Як ви розумієте слова С.Я. Маршака щодо поезії Хайяма ? (відповіді 2-3-х учнів) Навозенко Аня

II Мотивація навчальної діяльності.

1.- Давайте з вами поміркуємо...

Що необхідно людині, щоб мудро прожити життя? (відповіді 2-3-х учнів).

2. А з чим можна порівняти життя людини? (відповіді 3-х учнів).

- Добре , молодці!

3. А от Омар Хайям так сказав про життя у своєму рубаї (цитую напам'ять) :

Чтоб мудро жизнь прожить, знать надобно немало,

Два важных правила запомни для начала:

Ты лучше будь голодным, чем что попало есть,

И лучше будь один, чем вместе с кем попало.

III. Сприйняття та засвоєння нового матеріалу.

1. – А зараз ми дізнаємося більше про людину, яка створила цей шедевр.
(Презентація) вмикаю...

- Отже, ви зрозуміли, що окрім поетичного дару, він був визнаний найавторитетнішим серед астрономів і астрологів свого часу. Тому картину його життя можна уявити як яскраве сузір'я, кожна зірка якого – це подія і досягнення. І наші астрологи спробують скласти таке сузір'я.

- А всі уважно слухаємо і створюємо гроно до слів « Омар Хайям».
Презентація Кудренка Б.

(Діти встають , швиденько підходять до дошки, повідомляють про подію і прикріплюють зірочку, формуючи сузір'я).

- Отже, прослухавши наших астрологів і склавши гроно , ви можете уявити наскільки це талановита і неординарна особистість.

2. А зараз представник групи літературознавців нагадає нам теоретичні відомості про жанр рубаї. (Відповідь учениці ...)

- Добре , дякую сідай !

IV Робота з підручником.

1. Розгортаємо підручник на сторінці 192: виразно читаємо рубаї Омара Хайяма і спробуємо визначити основну думку. (Діти за бажанням, піднімають руки і виразно читають рубаї, визначають основну думку).

2.

3. – Так ,ви навчилися визначати головну думку , а тепер на основі цього розподіліть рубаї, які у вас подані на карточках на такі групи:

1. Пізнання.

2. Життєлюбство

3. Кохання

4. Життя, Смерть та Рок.

5. Єдність з природою.

6. Дружба. (Зверніть увагу ці групи у вас вказані в картках). Звучить музика – 2 хвилини, поки діти працюють.

Тепер представимо кожну групу (читаємо виразно рубаї...)

1. Пізнання....
2. Єдність з природою....
3. Кохання....
4. Життя, Смерть, Рок...
5. Дружба...
6. Життєлюбство...

Підсумок уроку.

- Ви помітили, що рубаї можна читати в будь – якому настрої і коли сумно, і коли болить душа, і коли радісно. Адже, як говорить С.Я. Маршак: « Но рани сердца лечит Рубаят – четверостишья старого Хайяма».

2. А тепер за допомогою інтерактивного методу « Мікрофон» підведемо підсумки нашого уроку. (Запис на дошці на зворотній стороні)

Що вам найбільше запам'яталось із життєвого і творчого шляху Омара Хайяма ?. Над чим заставляють задуматись рубаї? (Діти передають один одному мікрофон, парта за партою і хтось один від парти висловлює свою думку з приводу обох питань).

- Добре , молодці ! Запишемо.

3. Домашнє завдання (запис на дошці під запитанням).

Вивчить два рубаї Омара Хайяма напам'ять .

Обґрунтуйте свій вибір.

За бажанням: підготуйте творчі роботи за вивченою темою.

4. Сьогодні всі попрацювали добре і отримали такі оцінки: група астрологів, враховуючи творчий підхід, ґрунтовні відповіді на уроці, виразне читання отримують по 11 балів.

Так Хаврусь Аня отримала дві оцінки: за домашні завдання та роботу на уроці. Чіткіше потрібно висловлювати думку....

Над виразністю читання треба ще попрацювати...

Представник групи літературознавців... отримує теж 11 балів.

Так, Хаврусь Аня отримала 2 оцінки: за домашнє завдання та роботу на уроці. Чіткіше потрібно висловлювати думку...

Над виразністю читання треба ще попрацювати...

Представники групи літературознавців...

Отримує теж 11 балів, відповіді були чіткі, правильні виразність емоційною.

За активність і правильність, виразне читання – Кудренко Б. – 11 балів. Всі інші, теж молодці працювали, але для гарної оцінки недостатньо, тому надалі будемо активнішими.

Розподіліть рубаї за такими темами: Пізнання; Життєлюбство; Кохання; Життя, Смерть та Рок; Єдність з природою; Дружба.

Весь оцей небозвід видається мені Мов великий ліхтар із вогнем в вишині, Той вогонь — наше сонце, а світ — ніби сцена, Ми — немовби танцюючі тіні смішні.

Джерело ми розваги і смутку копна, В нас — Всевишній живе і живе сатана, Бо людина, як світ цей, багатоманітна, Ми — провалля і ми ж таки — височина!

У ваганнях підтримай мене і порадь, Сколупни з недолугого слова печать. Якщо в силі ослабну і в мові поблякну, То мене надихає Твоя благодать.

Все на світі хистке — літ на сто чи на мить. Ще до того ж багато і ганджу тайть! Чи не краще вже суцим вважати незримо, А примарним усе, що довкола стоїть?

Торував я до мудрості сотні доріг, Міркував про незвідане — й спати не міг. Сімдесят я прожив. І що встигнув збагнути? Що нічого збагнути я, власне, не міг.

Для достойних немає достойних відзнак, Я достойному дам свій останній мідяк. Хочеш знати, чи пекло існує насправді? Суцце пекло — це жити в гурті вовкулак.

*Сотні літ я готовий палати в огні. То не пекло, що сниться мені уві сні.
Я боюся нікчем; розмовляти із ними — Ще страшнішим від смерті
здається мені.*

*По розлуці — до тебе лечу з усіх сил, Тільки б вітер нещадний не збив
моїх крил. Я сліди твої, наче святиню, шукаю, Ти яскрава красою, мов
сотні світил.*

*Із усього, що Бог мені вибрати дав, Взяв я хліба шматок і постелю із
трав. Для рятунку душі я постив і страждав, Хоч злидар, за візира
багатшим я став.*

*Чи ще служитимеш для підлості людської? Не квапся мухою для страви
будь-якої! На два дні корж купуй, ні перед ким не гнися, Пий краще
власну кров, аніж чужі напої!*

*Мене всі недруги філософом зовуть. Бог свідок, що обрав собі я іншу
путь. Прийшовши з безвісті у цю долину горя, Принаймні знаю я, ким
сам я хочу бути.*

Деяким учням слід більше працювати над виразністю читання та чіткістю у висловлюванні суджень; старатися не допускати мовленнєвих помилок.

Поглибили відомості про жанр рубаї, відпрацювали навички самостійної роботи з підручником, виразного читання. Навчилися виділяти головне і робити висновки. У висловленнях допускали незначні помилки. Але головне на що я звертаю увагу у своїй роботі – виховна функція на уроці літератури; адже ми всі знаємо, що ніякий предмет не в змозі впливати на духовність дитини так як література. І проблема над якою я працюю теж пов'язана з вихованням загальнолюдських моральних цінностей засобами класичної літератури і вона тісно переплітаються із проблемою методичного об'єднання « Виховання всебічно розвиненої , духовно – багатой особистості», та із проблемою школи « Формування мотивації позитивного способу життя, здорового мислення, духовності школяра».

Це все взаємопов'язано і не випадково, адже сам час диктує нам і підказує насущні проблеми, над якими ми працюємо, несучи в душі наших учнів « мудре, добре, вічне...». На мою думку, урок вдався, всі етапи уроку себе оправдали, мету досягнуто. Оцінки були прокоментовані, рівень досягнень сьогодні – високий. Психологічна атмосфера побудована на взаєморозумінні, емоційно – спрямована. Я вважаю, що постановка запитань філософського складу стимулювала розвиток розумових сил. Учні вміло виділяли головне, висловлювали свої думки.

Самоаналіз уроку

Ви побачили урок із зарубіжної літератури у 8 Б класі (12-річної школи за програмою 2005 року редакції Наливайка, керівник автор Ковбасенко).

Тема уроку: Омар Хайям видатний представник персько – таджицької літератури.

Тип уроку – засвоєння нових знань.

Це один із уроків теми: « Жанрово – тематичне розмаїття середньовічної літератури», а точніше « Персько – таджицька література».

Склад учнів 8 Б класу здебільше має достатній та середній рівні навчання, організований.. Учні із початковим рівнем навчальних досягнень нема, а високий рівень мають два учні (Навоженко А. та Хаврусь А.)

В підготовці до уроку вибирали завдання, враховуючи індивідуальні здібності учнів, старалась використати такі методи і види роботи, щоб діти зрозуміли філософську тематику рубаї і якомога більше засвоїли матеріал, включаючи в роботу зорово – слухові і моторні фактори, логічне мислення та образне. Діти познайомились з презентацією О. Хайяма, прослухали запис біографічних відомостей, відкрили основне і закріпили вивчений матеріал за допомогою інтерактивного методу « Гроно».

Етапи уроку

1. Музика.
2. Д/з – гроно – Хаврусь А.
3. Тема, мета.

4. Епіграф.
 5. Мотивація.
 6. Презентація.
 7. Астрологи.
 8. Літературознавці.
 9. Робота з підручником.
 10. Карточки.
 11. Підсумок – епіграф.
 - «Мікрофон»
 12. Д/з та оцінки.
- Учні , які працювали на уроці:

Астрологи:

Літературознавці:

Активні і правильні відповіді

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Рафіз

